

19.12.2010 г.,
#ДК, зала 11

„В нощта на Коледа“

Културен афиш януари и февруари

- 26 януари 2011**
ЛИТЕРАТУРНА ГОСПОПРИЕМИЦА
представя „Югоизточна порта“ от Гриша Трифонов
Начало 18.00 часа Малък салон
- 10 февруари 2011**
ЛИТЕРАТУРНА ГОСПОПРИЕМИЦА
представя „То първи петли“ от Михаил Бегчев с участието на проф. Георги Вазаров и Национално сдружение „Васил Левски“
Начало 18.00 часа Столична библиотека
- 18 февруари 2011**
„То следите на Апостола“ – вечер посветена на 138 години от обесването на Васил Левски с участието на проф. Георги Вазаров и Национално сдружение „Васил Левски“
Начало 18.00 часа Малък салон
- 18 февруари 2011**
Фотогитрина посветена на 138 години от обесването на Васил Левски
Зала „Библиотеката“
- 24 февруари 2011**
Вечери в библиотеката посветени на 148 години от рождението на Алеко Константинов
Начало 16.00 часа Зала „Библиотеката“

Секретар НЧ „Д-Р ПЕТЪР БЕРОН – 1926 г.“
Светла СТАВЕВА
Главен редактор: д-р Елена АЛЕКОВА
Художник: Костадин ЛЯНГОВ
Фотограф: Виктор ВИКТОРОВ
Адрес: София 1408, бул. „Витоша“ 109,
тел.: 952 25 78
Вестникът се разпространява безплатно

Читалище

савременно

брой 40, януари 2011

МЕСЕЧНО ИЗДАНИЕ НА НАРОДНО ЧИТАЛИЩЕ „Д-Р ПЕТЪР БЕРОН – 1926 г.“

ЧЕСТИТА И УСПЕШНА 2011 ГОДИНА

УМНИ ОТВЕТИ

От Рутлица Руфа един приятел поиска едно неправедно нещо, а той не рече да го спори. Тогава ся разнебуи приятелът му, и, като си отпождаше, рече: Каква полза имам от твоят приятелство, кога не ми струваш, щото ти ища? А той му отпещва: Ами и мене шо ма ползоба твоят приятелство, ако преба да струвам неправедни работи?

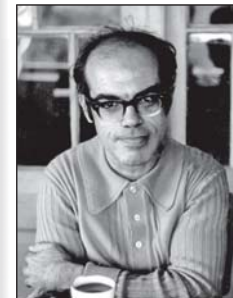
***
На Леонига писа Керк: Дај ми оружието си (сулхат). А той му отпещва: Дојди (ула), та го земни.

***
Александър, като чу-ваше, чи Дарий готви много войска, рече: Един Вълк не ся плаши от много овци.

***
Фокциону гумаше Димостен: Ше ма убият атиняните, ако ся разневят. Пък той му отпещва: А тебе, ако ся сбестят.

***
Философу Анахарсу ся скитянин, сиреч Варвар, а той му рече: Мене засрамява моето отечество, а ти засрамяваш твоемо.

Из четвъртия раздел на „Буквар с различни поучениа, собран от Петра Х. Беронца за българските училища“, известен като „Робен буквар“ от Петър Берон, 1824 г.

ДАМЯН ДАМЯНОВ

ВНЕЗАПЕН СПОМЕН ПОД СНЕГА

Валеше сняг над нас – и чист, и бял. Дантелен като пухкавия шал, със когото тя покрила бе глава... Не помяна нищо друго, но това ми стива днес под падащия сняг да възкреся отново всичко пак. А то бе малко: Вечер, сняг, жена. Сами. Навън. Пог странна светлина,

която не си спомням аз дали от небеса, от лампи ли вали, от женските очи, от оня шал, а може би – от моята душа... Не помяна нищо. Спомена най меляв. Без име, без лице, без скръб, без гняв, но и без обич вече. С малко жал и с прилика на сняг със женски шал – сняг, който скрива в бел чюдеса и мойта днес окаяваца коса...

***

Чаровна си и приказна си, зино! Ти ми напълниа хубава жена, която външно всеки чар си има, но вътре няма капка топлина. Жена, която всичко обещава с очи и отдалеч. Ах, огън люд, то а посена за парче жарава, а целият се вкочана от студ. Красавица – разликница на хубост, но свидна на любов и красота, родена за любима – без да люби, по нея да горят – да стине тя. И Веледан в хубостта, която носиш, ала която всичко ледени, чрез тебе, хубавице белокоса, разбирам как красавки вироноси остават си моги до старини.

МОЯ НОВА ГОДИНА

Във тази чудна бяла нощ къде си? И тази нощ ли ме оставяш сам? Годината на теб какво донесе? На мене ли? Подарък най-голям... Една торба с мъка пак остави годината под моята елха – от мъката аз песни ще направя, от съзгате – на римите смех! Но песните ми няма да са тъжни – го хората ще стигат без скръбта – поетите – те винаги са глъжни да не показват съзги пред Света! Самички своите съзги да изпитат дори в новогодишния си тост и с халетовска мъдрост да разкрият на хората всевечния въпрос:

„Да бъдем ли?...“
Защо пък да не бъдем?
Та в бъдното са нашите очи, макар светът поняве да ни види и глънатият залък да горчи...! Годините ще спират като гости, но ще се оставаме след тях, защото се обичаме по-просто и всяка скръб обръщаме на смях...!

Във тази чудна бяла нощ къде си? Годината на теб какво донесе?

ПИСАТЕЛИТЕ СА БОЖИ ХОРА, НАДАРЕНИ С ТАЛАНТ

Надежда ЗАХАРИЕВА

Още в първите дни на 2011 година в читалището започнаха да се обаждат почитатели на българската литература с един и същ въпрос: кога ще има Литературна гостоприемница? Нямахме как този въпрос да не ни прави щастливи. Той е голямото признание за нашата работа.

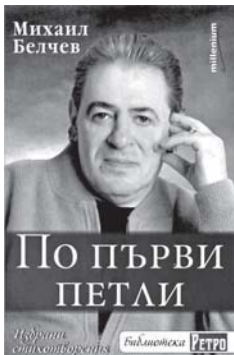
Втората половина на януари беше студена. Заговори се за грипна епидемия. Започнахме да се колебаем – разумно ли, или – неразумно е да започнем Литературната година на читалището при тези обстоятелства.

Съвсем човешко щеше да бъде авторът, когото поканим, да откаже заради грипа. Казахме си, че страхът от нещо е по-опасен от самото нещо и той е, който ни прави податливи към болести, и позвънихме на избрания от нас автор – поета Гриша Трифонов.

Гриша Трифонов е роден на 20. 09. 1955 г. в Харманли. Автор е на шест книги – поезия и проза: „Докато проговори камъкът“ (1987), „Градовете, където не сме“ (1999, 2004), „Съботни мемоари“ (2000), „Есе-

ни“ (2001), „По есенните улици на лятото“ (2005), „Югоизточната порта“ (2009). Има книга и на сръбски език – „Южне двери“ (2007). Носител е на много национални награди за поезия, между които: „Южна пролет“, „Георги Братанов“, „Изворът на Белоногата“, „Златен ланец“ (2007), Славейковата награда...
Продължава на 3 стр.

Михаил Белчев: ПО ПЪРВИ ПЕТНИ

НЯМА ДА Е ЛЕСНО

Няма да е лесно да те взема с колелото след последен час, с ноще да издялкам на дървото: „Теб обичам аз на този свят!“

Няма да е лесно да се върна пак по пътя, който извървях. Топката да ритна ще е трудно към прозореца, на който те видях.

Но ще седна пак на тротоара и забравил, че е вече нощ, ще прегърна старата китара да разкажа кой добър е, кой е лош.

И не се страхувам, че ще викнат: „Тоя си останал вечно луд!“ Зная, че в живота всички вярват в думи, пети от дете и шут.

Няма да е лесно да се върна пак по пътя, който извървях, но ще седна пак на тротоара, за да бъде този, който бях.

ЖАЛБА ЗА МЛАДОСТ

Нямаше още никакви хора около кафенето „Кристал“. Късите рокли бяха на мода. Емил Димитров едва беше запял.

Синьо елече Ирина облече в дългата, дългата тягостна нощ. Кордове намери вълшебното цвете и светът стана по-малко лош.

С него тогава зоряхме от обич. Лили певше: „Малка съм аз...“, а на Витшоа облаци нови се преаръщаха сякаш над нас.

Коста Цонев тогава пред всички обявя: „Микрофонът е ваш!“, и излезе Бодана самичка, и запля: „Йон се риден...“

Зеленкоко момиче откри за Боян колко много неща са красиви, а пък Гуджукове така и до днес не разбра, че и розите май са бодливи.

„Стиховете са от книгата „По първи петни“ на Михаил Белчев, която ще бъде представена в Литературна гостоприемница на 10 февруари 2011 г. в публичен бар на Столична библиотека

А по Йорданка дelfини тъгуват. Гошо потъна сам в тишина. Бисер все още е юноша бледен в събота срещу неделя едва.

Още очаква Мишо Мария на булеварда под кестен висок. Вятърът свири, сякаш с фуния, пезен из филма „Козият рог“.

Мими възля своята майчица свята. Петво мъката своя прокуди, а от малкия светъл прозорец за „Щурците“ света беше чуден.

Нямаше арупа „Сивнал“ и каскади, импресария и „Може би“. Маргарита устля да запали своя устрем за по-късни дни.

Нямаше диско, нямаше реве, нямаше още „Джана-експрес“. Нито на Васко кой, кой да ми каже? Тодор Колев го нямаше даже.

„Отвори ми, нося тишина...“

ПО ПЪРВИ ПЕТНИ

От шума на много хора, от досада и умора към съня си тръгвам и мълча. От пера на късни птици, от заплетените жици не намирам своята врата. Откоза не съм се връщал в този град и в тази къща,

откоза ключът рждъясва в мен? Под прозорец на мечтател, от тъга по стар приятел ще осъмна с цветте във ръка.

По първи петни закъсни следи преминават през мен и потъва в очите ми сутрин.

Грах от звезди и подкови звъняят на протрият праг и възкръсва денят ми сутрин.

От вика на някой буден, от смеха на някой влюбен ще усетя, че съм жив и нужен. Сред пера на ранни птици, сред безброй висящи жици ще намеря своята врата.

Откоза не съм се връщал в този град и в тази къща, откоза ключът рждъясва в мен? Под прозорец на мечтател, от тъга по стар приятел ще осъмна с цветте във ръка.

По трети петли уморени мълати се разкъсват от страх и се вливат в прозореца сутрин.

Старият ключ се оезва от ступ и го няма домот, и я няма вратата сутрин.

ЖИВОТ

Тихо шепна на вятъра. Тихо шепна на слънцето твоето име, ЖИВОТ.

Тихо тръгвам по пясъка. Тихо крия следите ти в своето тяло, ЖИВОТ.

Тихо слизам при хората. Тихо влизам в прозорците, в твоите нощи, ЖИВОТ.

Тихо пля водата ти. Тихо лягам в земята ти. Ти ме повика, ЖИВОТ.

ПАК ЩЕ СЕ ПРЕГЪРНЕМ

Мен ми стига. Ти си тук. Имаш още моето рамо. Стига ми, че без звук пак се преаръщаваме.

Тичат, блъскат се в нас думи, погледи. Никой и днес не разбира как сега се завръщаме.

Колко улици със теб извървях под небе и липи пак да се намерим, пак да се преарънем завинаги.

Как един без друг сме живяли в този свят от бетон и стъкло, мъдър свят, в който всеки със вик се е раждал и очаква до днес любовта си.

МЕН МИ СТИГА.

Ти си тук. Имаш още моето рамо. Стига ми, че без звук пак се преаръщаваме.

СЛЕД ДЕСЕТ ГОДИНИ

Днес ще се срещнем – след десет години, ечера ли бяхме на двацет и две. Разделихме се с надежда тук на този сив поплаващ.

Пак ще се срещнем – след десет години, за да разкаже всеки от нас със какво се е преборил, от какво не е заслужил и какво е надживял.

Днес ще се срещнем – след десет години: влакове тръгват от всички страни.

Но един от нас остава на една далечна гара пак на двацет и две.

ЗА ТЕБ, БЪЛГАРИЮ

От теб съм взел очите и ръцете, за да те виждам и преаръщам аз. Нозе да нямам, пак ще се запичам към теб в най-трудния ти земен час.

Без теб какво бих бил? Дърво без корен. Без хлеб и сол. Без слънце и вода.

По-чужд от чуждите в света оаромен. По-сам от вятъра, пронизал есенята.

За теб, България, откъсвам цветете. За тебе, моя истинска любов. Не може никой, никой да отнеме желанието ни за живот.

Аз знам, България, аз знам, че друга няма като теб! На колене не би застанала ти, в този свят! И в теб се кълнем!

След мен не зная аз какво ще бъде, но сигурно ще бъде по-добре. И само за едно ще съжалявам, че няма да ме има някой ден.

ИЗБА

От облак сие, че в безочлие прокала дъжд и аз разбрах, че къща не съм димял още, дърво да бодна – не успях.

По ризата си през ръкава успях как се стича той, дъждът забравил до забравя как нощем гроздето обрах.

В душата изба изградил съм, щом няма къща и дърво. Там сядам с Яворов и Димчо, с Вутимски, с Франсоа Вишон.

С Васил Сотиров и Есенин, с Ефтим Ефтимов и Емил, с Миряна Башева, с Неялко, и Христо Фотев – бою мил.

Да, но и с Окюджава, с Висоци, Левчеви и Рембо, с Петкова Маргарита даже, и Христо Калчев за разкош.

От моита изба ключ си имам Сули и Жоро, и Симеон. За Георги Константиновото е и ключ от моя собствен дом.

Вино да няма, ще изстискам аз ероздове звезди в нощта. По какпа ще раздам на всеки, доконал моята врата.

Жена ми ще стои на права, отпред пред избата – душа и с чаша истина ще качи немислещите за смъртта.

Гриша Трифонов: ЮГОИЗТОЧНАТА ПОРТА*

ВЕТРЕН

На Димитър Гачев
Пришжда бавният живот.
А ти не си ръкоположен.
Не си базренороден,
златоткан.

Не си не си не си не си не си.

Телъра ще изписват калцеграфски (но с много грешки) твоите свещени книги аполстоли, които си отгледал.

Апостоли, които ти се падат.
Чак след това са инквизициите, тайнствата, коремите и космите. И ризите.

А днес?
А днес пришжда бавният живот, за който ти не си ръкоположен.

И в който е безкрайно късно това, което ти изглежда рано – отсам: религия без Бог,

нататък: Бог с идея за религия.

ПЕТРИЧ
На Воймир Асенов
Не ме живяха правилно жените ми.

Не ме живяха правилно.
Не ме живяха.

А ми ушша риза с триста тридесет и девет колчета – без джобче, без маншети, без якчка, червена риза с бяло по крилетте.

Но как да се укрива в нея, питам ги, от зимата, която се примъква

между бездомните обществени дървета и души трепетно изгниващата шума?

А те се смеят: не била за тялото ми тази риза; те за тялото били се аржишли достатъчно!

До зъби влюбен и до кости тъжен, сева премръзналата си душа облчам в червена риза с бяло по крилетте.

И закопчавам. Закопчавам. Закопчавам.

ХАСКОВО: ВСЯКА САМОТА МЕ СТЯГА В РАМЕНЕТЕ
На Николай Петев
Живях с години до прозореца.

През него виждах тъмните върби край къщата, нататък пътя през полето – към реката, която просто идва и си тръгва, оставяйки ми бряга, вода и мост.

И тъмнина отпътък моста.

Така живях. А самотата пристигаше отнейде всяка вечер, изтърваше краката си и влизаше при мене, в стаята с прозореца. Допливах ми виното, допушвах последната цигара и ми казваше: „Заспивай вече. Няма страшно, тук съм!“

Прозорец беше всичко. И върби. И бряга. И мост към тъмнината. Ала веднъж ми рече самотата: „Омръзнахте ми всичките! До смърт!“

Ако не дойда утре – кой си ти, какво си?“

Прозорецът е същият. И аз.

Реката все така пристига и си тръгва. Но чувам – самотата вие като пес пред портите ми, заковани с глухи звезди.

За нещо моли, стене, настоява... Мълча и си допливам виното, допушвам сам последната цигара.

И виждам: няма самота, която да ми е по мярка.

КРУМОВГРАД
След дивото набъбване с баврите, спечелено с едни гърди, след всичките първични нощи взрвоове, най-сетне съмването идва.

И остава. Какво ти съмване среднощи, какви петли и върклоаци:

и тя, и тялото ѝ светят като хляб.

И като няма толкова затворена врата, че да остана; и като няма толкова отворена врата, че да си тръгна, разбирам:

няма да се мре от старост.

***
Додето се сънувах многоорък – да мога толкова да я прегърна, че да остане с мен до утре, тя си отиде.

С нея – и ръката ми.

Сега не знам ково убива, ково милува, пред чие чело

възправа стръмен кръстен знак ръката ми, която си отиде.

Ръката, за която мисля все по-рядко.

Понеже много трябва да внимавам с ръката, дето ми остана – ково убива тя, ково милува, и пред чие чело възправа стръмни кръстни знаци,

додето се сънувам многоорък.

ДЕСНИЯТ БРЯГ НА МАРИЦА

На Нели Ангелова
Това ми е последната България. Последната.

Не ми остана шепличка народ след всичките велики преселения, но ми останаха коне – последният лежи на хребета и рие все по-бавно каменния сняг.

Това ми е последната България. Разселях се. Населях.

Поселях.

Дошло е времето да се заселя. Дошло е мястото да се заселя: в студентите тревя на този бряг, на хвърлял поглед от последния си кон, от косите ми –

да ми светят като храм от хребета, додето рия с тълпя си меч земята.

Това ми е последната България.

ПИСАТЕЛИТЕ СА БОЖИ ХОРА, НАДАРЕНИ С ТАЛАНТ

Продължение от 1 стр.
Авор и изпълнител е на много песни по стихове на популярни български поети. Издал е музикален албум – „Главната улица“ (2006). Носител е на големите награди за песен, присъдени от професионалното жури и от

публиката на конкурса „Бургас и морето“ (2001). Директор е на издателство „Български писател“. За наша радост Гриша Трифонов прие поканата ни и на 26 януари в салона на читалището, въпреки обявената вече грипна епидемия, Литературната гостоприемница отвори врати за най-верните си и най-смелите си, бихме казали, членове.

Гриша Трифонов прочете свои стихове предимно от книгата си „Югоизточната порта“. Тази книга заслужава да бъде четена и препрочитана. С всеки нов прочит тя разтваря по-широко „портата“ и към богатата душевност на своя автор, и към по-големи дълбочини и неподозирани страни на душата на нейните читатели. Затова ще споменем думите на Албена

Попова, с чиято финансова подкрепа „Югоизточната порта“ се появява на бял свят: „Писателите са божии хора, надарени с талант, който придобива смисъл единствено в службата на другите. Именно заради това подарявам на вас, читатели, божествените стихове на Гриша Трифонов.“

*Книгата на Гриша Трифонов „Югоизточната порта“ бе представена в Литературна гостоприемница на 26 януари 2011 г.